

Afzender

Bureau Ketensamenwerking Politie-OM

Ontvanger(s)

Regionaal en Districtelijk Veiligheidsoverleg

Niet Vertrouwelijk

Datum

24 april 2025

Behandeld door Johan van Elst/Leon van Tongeren

Versie

1.0

Bijlage(n)

Onderwerp

Resultaten 2024 effect toepassen operationeel handvat Oost-NL in de basisteams

Na de inwerkingtreding van het *landelijk screening- en selectiviteitskader misdrijven 2021* (hierna selectiviteitskader) en de implementatie van het *operationeel handvat selectiviteit en vroegtijdig beëindigen Oost-Nederland* (hierna operationeel handvat) in januari 2023, is er begin 2024 een beknopt effect gerapporteerd van deze implementatie. Dit rapport betreft, op verzoek van eenheidsleiding (EL) van Politie Oost-Nederland en parketleiding (PL) van AP Oost-Nederland, een actualisatie en vervolg op dit rapport.

Over deze periode is het landelijke selectiviteitskader nog steeds actueel. Het operationeel handvat is in augustus 2024 geactualiseerd en geacordeerd door de stuurgroep Ketenresultaten Politie-OM Oost-Nederland.

De belangrijkste¹ wijzigingen ten opzichte van de eerdere versie zijn hieronder opgesomd:

- Het ultimatum remedium bij VVC-zaken is gewijzigd en gericht op een meer betekenisvolle en effectieve aanpak waarbij context en maatschappelijk effect centraal staat.
- Cybercrime en digitale criminaliteit hebben een prominentere rol gekregen gezien de omvang en (snel) veranderende omstandigheden. Eveneens is dit beleid aangepast waardoor cybercrime en digitale criminaliteit meer geprioriteerd is.
- Aanpassingen na de uitbreiding van BOSZ rondom vroegtijdig beëindigen in het 2^e kwartaal 2024. In het operationeel handvat worden de meer gedetailleerde mogelijkheden van vroegtijdig beëindigen toegelicht (van 3 naar 8 mogelijkheden).

Effect

De stuurgroep ketenresultaten² heeft aan bureau Ketensamenwerking gevraagd om het effect te actualiseren met de resultaten van 2024. In dit rapport zal er op de volgende onderwerpen een actualisatie plaats vinden:

- Het percentage **afgewezen** registraties
- Het percentage **vroegtijdig beëindigde** onderzoeksdossiers (OZD's)
 - o waar een verdiepend inzicht in alle drie richtingen wordt weergegeven
- Het percentage **technisch sepot**
- Het percentage **afgeronde OZD's met verdachte** door politie

Er zal daarnaast een kwantitatieve verdiepingsslag gemaakt worden op verzoek van EL en PL op vroegtijdig beëindigen – alternatieve interventies. Deze wordt als bijlage bijgevoegd.

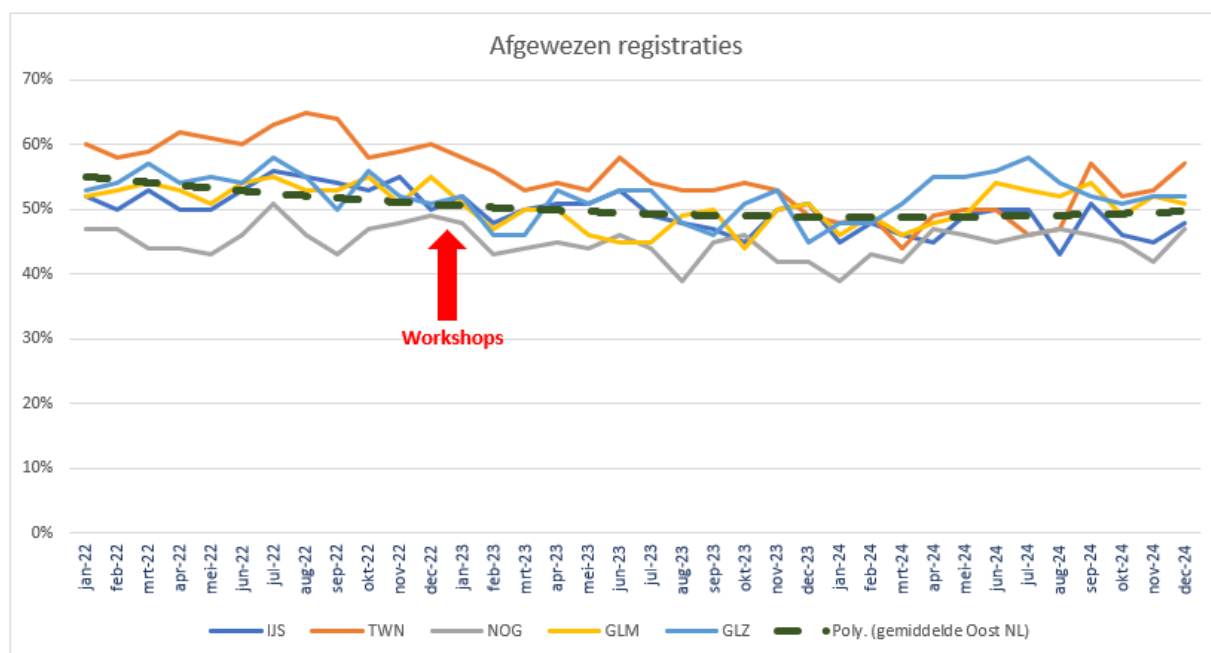
¹ De overige wijzigingen zijn terug te lezen in de memo 'actualisering operationeel handvat' van 20 augustus 2024 gericht aan, en geacordeerd door de stuurgroep Ketenresultaten Politie-OM

² De stuurgroep ketenresultaten politie-OM werkt op strategisch niveau aan kwalitatieve, kwantitatieve en procesmatige resultaten tussen politie en OM.

Afgewezen registraties

Bij het gemeten effect in 2024 werd, in lijn met de verwachtingen, in de resultaten zichtbaar dat er een daling was op het aantal afgewezen registraties met een aangifte. Daarnaast werd, eveneens in lijn met de verwachtingen, zichtbaar dat de districten meer hetzelfde presteerden doordat er minder grote verschillen zijn in het percentage afgewezen registraties. Dit toont een kwalitatief betere screening. Kwaliteit wordt uitgelegd als het meer gelijk beoordelen van een registratie in BOSZ. Hierdoor wordt een slachtoffer beter geïnformeerd en krijgt het slachtoffer meer vertrouwen in de strafrechtketen.

In onderstaand figuur 1 zijn de resultaten van de afgewezen registraties per district aangevuld met de resultaten over 2024.

Figuur 1: gegevens overgenomen uit het benchmark en trendoverzicht 2022, 2023 en 2024

Resultaat

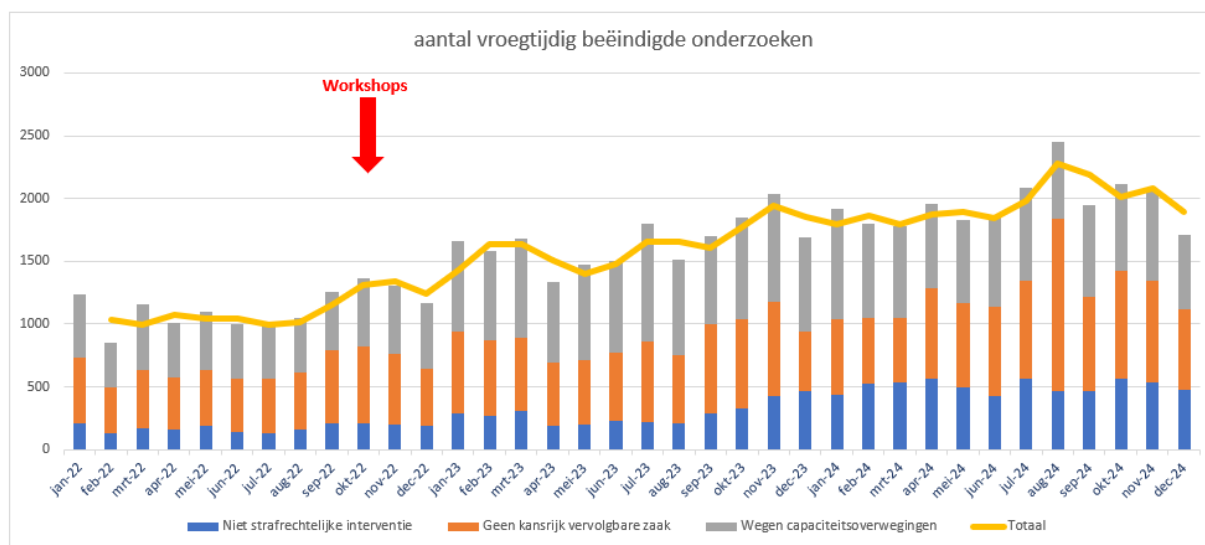
In figuur 1 is te zien dat de afname van het percentage afgewezen registraties een laagste punt toont in januari 2024. De trendlijn laat zien dat het zich stabiliseert rond de 50%.

De onderlinge verschillen tussen de districten lijken zelfs nog kleiner te zijn geworden ten opzichte van vorig jaar. Het aantal afgewezen registraties zou los moeten staan van de beschikbare capaciteit. De ervaring uit de vakdagen voor CS/DM in 2023 en 2025 is dat dit een punt van aandacht blijft voor diverse teams. Het advies is dan ook om het juiste gebruik van BOSZ en het toepassen van het selectiviteitskader en operationeel handvat blijvend onder de aandacht van deze doelgroep te brengen.

1. Vroegtijdig beëindigde onderzoeken

In het vorige rapport gaven wij de verwachting dat het aantal vroegtijdig beëindigde onderzoeken een stijging zou laten zien. Het rapport liet ook een duidelijk stijging zien waarbij alternatieve interventies de grootste stijging lieten zien.

Medio 2024 is er een wijziging gekomen in de registratie van vroegtijdig beëindigde onderzoeken. De alternatieve interventies kunnen worden uitgesplitst onder zes afzonderlijke redenen. In dit rapport zijn deze samengevoegd onder de overkoepelende reden 'niet strafrechtelijke interventie'. In de bijlage is een verdieping bijgevoegd.

Figuur 2: gegevens overgenomen uit het benchmark en trendoverzicht 2022, 2023 en 2024

Resultaat

Vanuit de toepassing van het operationeel handvat zou dit met name een stijging laten zien op de alternatieve interventies. Echter moet meegewogen worden dat andere externe factoren zoals de opsporingscapaciteit, complexere onderzoeken en andere factoren eveneens invloed kunnen hebben op deze resultaten. Deze toelichting richt zich op het toepassen van het operationeel handvat en in mindere mate/niet tot andere factoren.

Uitgestelde screening bij aan- en verkoopfraude

Zowel begin als eind 2023 is een stijging te zien welke begin 2024 zich afvlakt. In augustus is een korte piek zichtbaar op met name vroegtijdig beëindigen 'geen kansrijk vervolgbare zaak'. Na deze piek blijft de 'geen kansrijke vervolgbare zaak' een hoger aantal. Deze piek en het hogere aantal 'geen kansrijk vervolgbare zaak' is verklaarbaar door een landelijk proces rondom aan- en verkoopfraude.

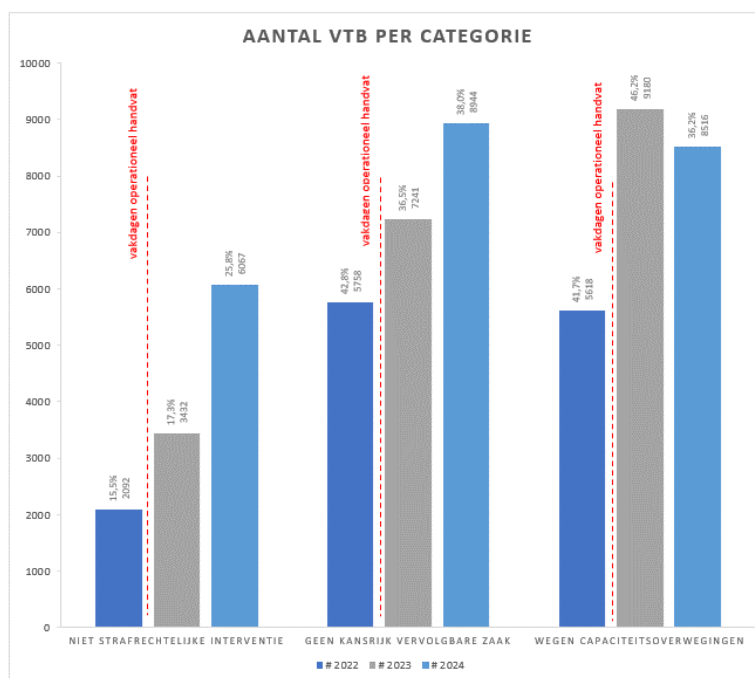
Het landelijk proces aan- en verkoopfraude werkt met een 'uitgestelde screening'. Dit betekent dat wanneer er méér dan twee aangiften ter zake aan- en verkoopfraude worden gedaan tegen dezelfde meerderjarige verdachte, de registraties pas zichtbaar worden. Wanneer binnen een half jaar geen nieuwe registraties volgen, worden deze registraties automatisch vroegtijdig beëindigd op basis van 'geen kansrijk vervolgbare zaak'.

Dit proces werd voor het eerst toegepast in augustus 2024. In deze eerste toepassing zaten ook zaken welke langer dan een half jaar in de uitgestelde screening hebben gezeten. Vanaf september 2024 is het proces actueel.

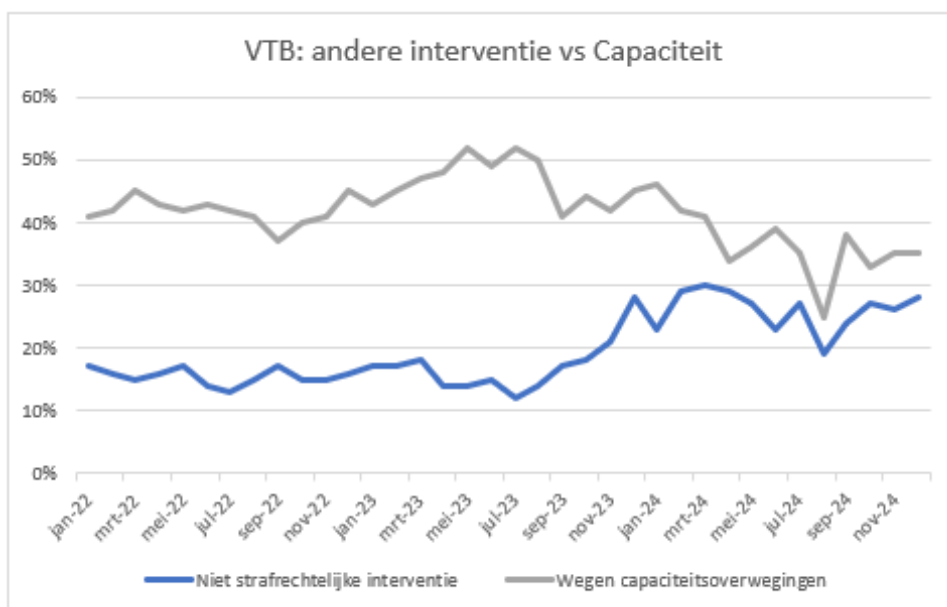
Voorheen kwamen deze zaken niet in het regionale BVH/BOSZ en werden deze binnen de landelijke eenheid verwerkt. Dit nieuwe proces zorgt voor betere registratie en daarmee ook voor een blijvend verhoogd aantal op vroegtijdig beëindigen 'geen kansrijk vervolgbare zaak'.

In figuur 3 zijn de redenen in aantallen weergegeven. De totale aantallen op vroegtijdig beëindigen laten wederom een grote stijging zien op niet strafrechtelijke interventie. Dit past bij het uitgangspunt zoals in het geactualiseerde operationeel handvat (augustus 2024) genoemd is; een betekenisvol alternatief als het kan en een strafrechtelijke interventie wanneer dit nodig is. De stijging op 'geen kansrijk vervolgbare zaak' past wederom bij de uitgestelde screening.

Figuur 3: gegevens overgenomen uit het benchmark en trendoverzicht 2022, 2023 en 2024

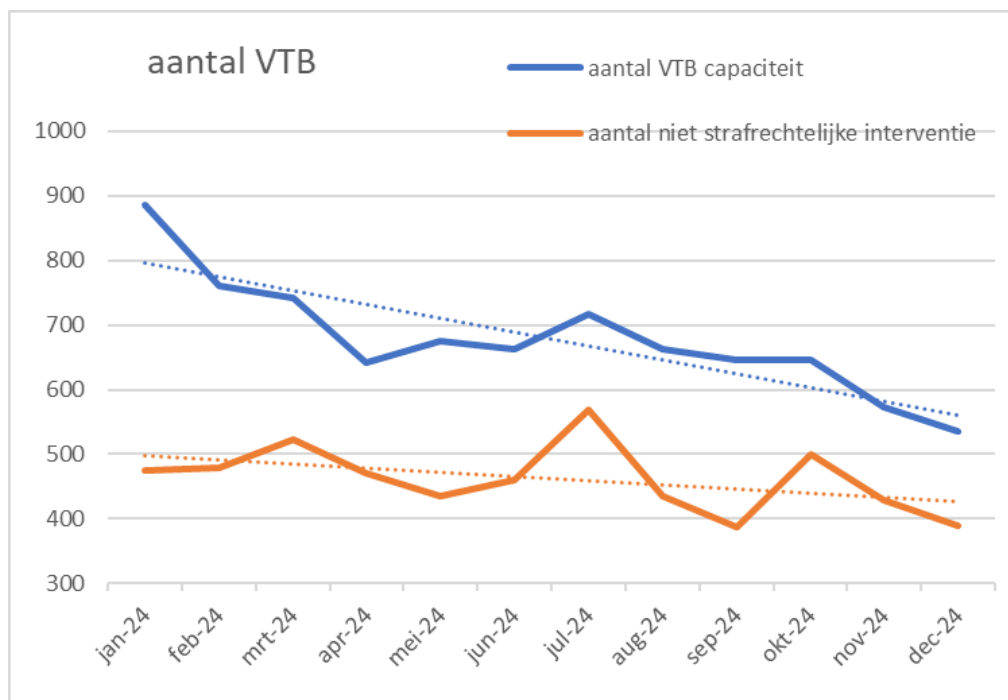

In figuur 4 zijn de redenen 'capaciteit' en 'niet strafrechtelijke interventie' tegenover elkaar gezet in percentages t.o.v. het totaal aantal vroegtijdig beëindigde zaken. De lijnen laten duidelijk zien dat er in verhouding minder zaken op basis van capaciteit vroegtijdig beëindigd worden. Deze daling lijkt in relatie te staan tot de stijging welke terug te zien is op niet strafrechtelijke interventie. Dit is een trend die past bij het toepassen van het operationeel handvat waarin gestimuleerd wordt om andere niet strafrechtelijke interventies in te zetten op het moment dat de opsporingscapaciteit niet toereikend is. Het dal van augustus is wederom te herleiden tot het na-ijleffect van het nieuwe proces rondom aan- en verkoopfraude.

Figuur 4: gegevens overgenomen uit het benchmark en trendoverzicht 2022, 2023 en 2024

In figuur 5 zijn de aantallen rondom andere interventies en capaciteit tegenover elkaar gezet.

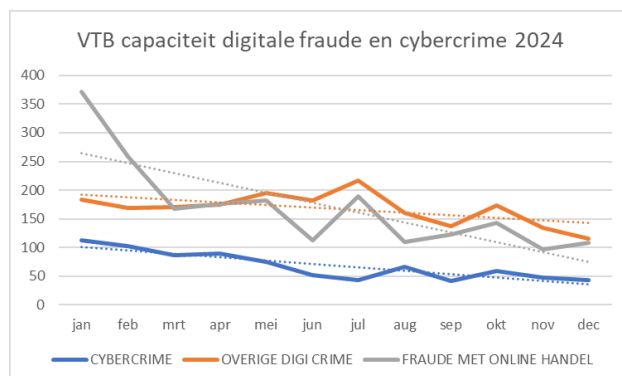

Figuur 5: gegevens BOSZ 2024

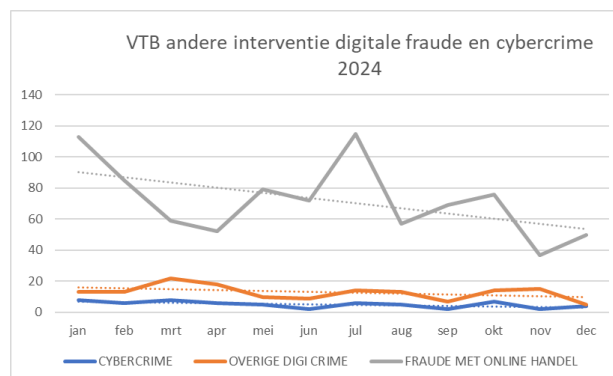
Hierin is te zien dat over 2024 op basis van capaciteit en niet strafrechtelijke interventie in beide redenen een daling zichtbaar is. De sterke daling van vroegtijdig beëindigen op capaciteit in januari 2024 is mogelijk te herleiden naar een aan- en verkoopfraudezaak met een honderdtal aangiften die, in overleg met het OM (gebiedsofficier), vroegtijdig beëindigd is.

Vroegtijdig beëindigen digitale criminaliteit

In augustus 2024 heeft een actualisatie plaatsgevonden op het operationeel handvat waarbij met name de prioriteit op digitale criminaliteit groter is geworden. Hierbij is de verwachting dat er minder vroegtijdig wordt beëindigd. Er is op dit vlak gekozen om te kijken naar vroegtijdig beëindigd omdat zo gekeken wordt naar de opsporingscapaciteit die ingezet wordt, ongeacht of dit leidt tot een verdachte.

Figuur 6: gegevens BOSZ 2024

Figuur 7: gegevens BOSZ 2024

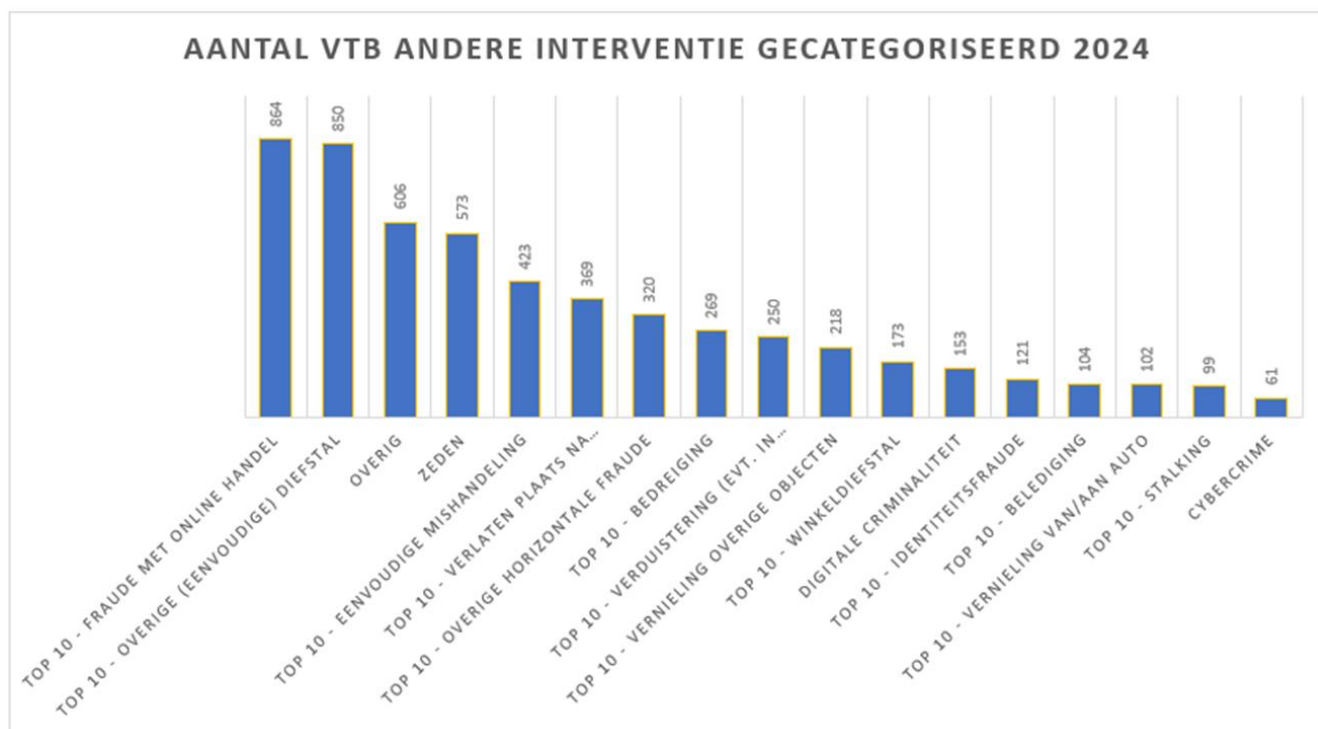
Er is een splitsing gemaakt op aan- en verkoopfraude, cybercrime en overige digitale criminaliteit volgens het kwaliteitsdashboard BOSZ. In zowel capaciteit als niet strafrechtelijke interventie is een daling zichtbaar. Hoewel het handvat in augustus 2024 is geactualiseerd op dit onderwerp, is de

dalende trend al langer zichtbaar. De reden hiervoor is mede gelegen in feit dat er in het voorjaar van 2024, vooruitlopend op het geactualiseerde operationeel handvat, memo's zijn verspreid waarin extra aandacht werd gevraagd voor cybercrime, aan- en verkoopfraude en overige digitale criminaliteit. Kijkend naar figuur 6 waarin capaciteit uitgelicht is, is hierin de aan- en verkoopfraude zaak met een honderdtal aangiften van januari 2024 ook terug te zien. Daarnaast laten zowel aan- en verkoopfraude als cybercrime al een langere tijd een dalende lijn zien. Vanaf augustus 2024 is deze daling ook te zien op overige digitale criminaliteit³. Dit past bij het geactualiseerde operationeel handvat waarin gevraagd wordt om meer opsporingscapaciteit in te zetten op deze onderwerpen. Ook de niet strafrechtelijke interventie laat zien dat er minder vroegtijdig beëindigd wordt op dit onderwerp.

Alternatieve interventie

De resultaten op vroegtijdig beëindigen – niet strafrechtelijke interventies komen voort uit diverse maatschappelijke klassen. In figuur 8 is de top tien van maatschappelijke klassen aangevuld met zeden, digitale criminaliteit, cybercrime en overige maatschappelijke klassen.

Hierin zie je dat bij aan- en verkoopfraude vaak een andere interventie krijgt. Dit past bij het toepassen van het operationeel handvat. Ook zeden laat een hoog percentage zien. Dit valt buiten het operationeel handvat maar deze afhandeling is wel passend bij het landelijk beleid op zeden waarbij samen met een slachtoffer gekeken en gekozen wordt wat de beste interventie is.

Figuur 8: gegevens BOSZ 2024

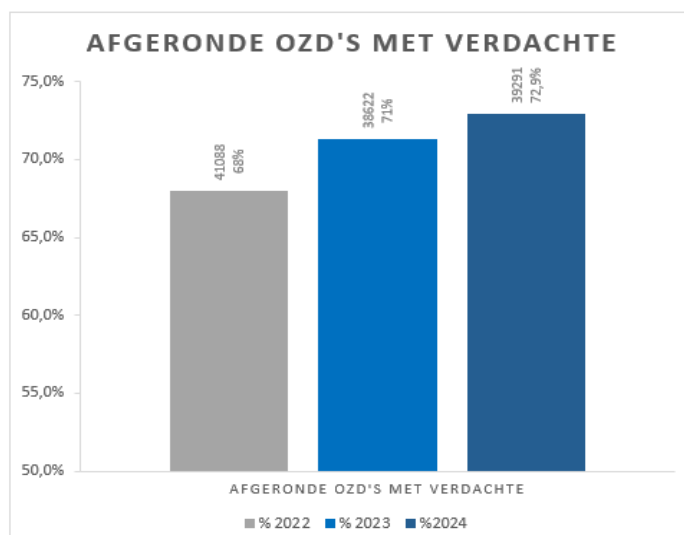
³ Er zijn in de regio naast het aanpassen van het operationeel handvat nog diverse andere initiatieven waarin de prioriteit op digitale criminaliteit verhoogd wordt. Dat kan niet los gezien worden van deze resultaten.

2. Afgeronde OZD's met verdachte

Het streven is om opsporingscapaciteit in VVC-zaken in te zetten voor zaken waarbij de verwachting is dat deze ook opgelost worden. Het doel is om het rendement van de beperkte opsporingscapaciteit zo hoog mogelijk krijgen. Met het operationeel handvat is de verwachting dat dit ook zichtbaar wordt.

In figuur 9 zijn de percentages en aantallen weergegeven van de onderzoeken welke door de politie worden afgerond met verdachte ten opzichte van het totaal aantal afgeronde onderzoeken.

Het percentage laat wederom een stijging zien waarmee de inzet van de opsporingscapaciteit op de juiste zaken ingezet lijkt te worden. Ten opzichte van 2023 laat het daarnaast in aantallen zien dat de politie meer onderzoeken met verdachte afrond⁴.

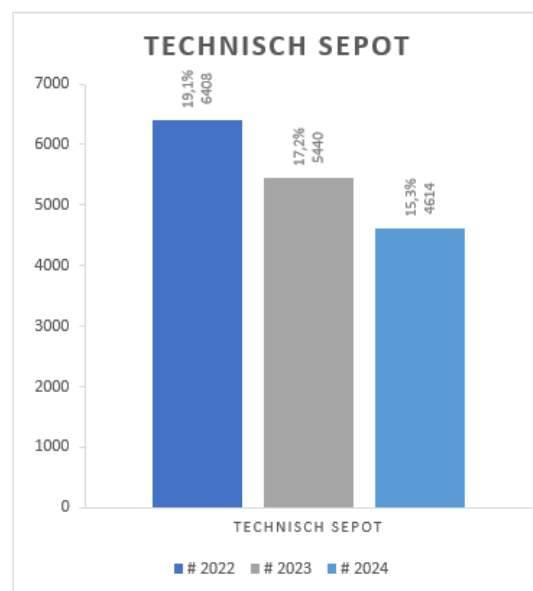

Figuur 9: gegevens overgenomen uit het benchmark en trendoverzicht 2022, 2023 en 2024

3. Technisch sepot

Het resultaat van de afgeronde OZD's met verdachte geeft deels de kwaliteit van het opsporingsonderzoek weer. Het technisch sepot is hierin een aanvulling. Immers, de politie kan wel een onderzoek overdragen aan het OM, maar wanneer het OM deze niet kan vervolgen zegt dat wat over de kwaliteit. Bij het toepassen van het operationeel handvat is daarbij aandacht geweest om te kijken naar het resultaat van de keten waar dit mogelijk is.

In het vorige rapport was de daling op technisch sepot al duidelijk zichtbaar. In figuur 10 is te zien dat ook in 2024 er een duidelijk afname is in het aantal technisch sepot in zowel percentage als aantallen. Dit past bij de verwachting dat er meer kansrijke vervolgbare zaken worden overgedragen aan het OM.

Figuur 10: gegevens overgenomen uit het benchmark en trendoverzicht 2022, 2023 en 2024

⁴ De uitstroom politie en instroom OM is buiten scope van deze rapportage, echter zit hier verschil in doordat er binnen de politie wordt gewerkt op basis van 'afgehandelde OZD's en verdachten' en bij het OM op basis van 'persoonsdossiers'.

4. Hennepkwekerijen

Het toepassen van het operationeel handvat rondom de hennepkwekerijen geeft het volgende beeld. In 2024 zijn er in totaal 164 hennepkwekerijen geregistreerd. Van deze hennepkwekerijen waren er 42 met meer dan 200 planten, hier is strafrechtelijk onderzoek gestart.

In 122 hennepkwekerijen was er sprake van minder dan 200 planten. In 23% van de gevallen is alsnog strafrechtelijk onderzoek gestart. Bij deze hennepkwekerijen was er sprake van recidive en/of afpakkans.

In de overige gevallen van hennepkwekerijen met minder dan 200 planten zijn deze geruimd en is een hennepbericht opgesteld zonder dat deze strafrechtelijk is opgepakt.

5. Samenvatting

De resultaten van het toepassen van het operationeel handvat laten het volgende zien:

- Het aantal afgewezen registraties lijkt af te vlakken, waarbij gemiddeld rond de 50% wordt afgewezen. De verschillen tussen de districten lijken blijvend minder groot t.o.v. voor de interventie.
- Er wordt meer vroegtijdig beëindigd op met name de niet strafrechtelijke interventie en in mindere mate op niet kansrijk. De stijging op niet kansrijk komt deels voort uit een na ijl-effect van het nieuwe proces op aan- en verkoopfraude.
- Er wordt minder vroegtijdig beëindigd op basis van capaciteit en in mindere mate bij niet strafrechtelijke interventies gedurende het jaar 2024. Ondanks deze daling lijkt er wel een relatie tussen capaciteit en niet strafrechtelijke interventies te zijn, waarbij in verhouding meer niet strafrechtelijke interventies worden ingezet en minder op capaciteit vroegtijdig beëindigd wordt.
- Op het gebied van digitale criminaliteit is te zien dat er (in aantallen) minder vroegtijdig beëindigd wordt gedurende 2024. Op cybercrime en aan- en verkoopfraude lijkt deze daling zich al eerder in te zetten dan de actualisatie van het operationeel handvat. De reden hiervoor is mede gelegen in feit dat er in het voorjaar van 2024, vooruitlopend op het geactualiseerde operationeel handvat, memo's zijn verspreid waarin extra aandacht werd gevraagd voor cybercrime, aan- en verkoopfraude en overige digitale criminaliteit. De daling van overige digitale criminaliteit lijkt wel te passen bij deze actualisatie.
- Er worden door de politie zowel in aantallen als percentage meer onderzoeken afgerond met een verdachte. Waar in 2023 nog een daling in aantal was, is er nu een stijging op afgeronde OZD's met verdachte.
- Het resultaat van de afgeronde OZD's laat zien dat er minder zaken technisch geseponeerd worden. Dit past bij het selecteren van de juiste zaken en het verhogen van de kwaliteit van de overgedragen verdachten.
- Er zijn 94 hennepkwekerijen met minder dan 200 planten geruimd en er is een hennepbericht voor opgesteld. Deze hebben geen strafrechtelijk vervolg gekregen.

Het verwachte effect blijft hiermee bevestigd. Een op de gebruiker afgestemd beleidsdocument, in combinatie met een gezamenlijke training aan de vooraf bepaalde doelgroep en het blijvend onder de aandacht brengen bij die doelgroep, kan een positief effect hebben op het inzetten van de beschikbare capaciteit op de juiste zaken.

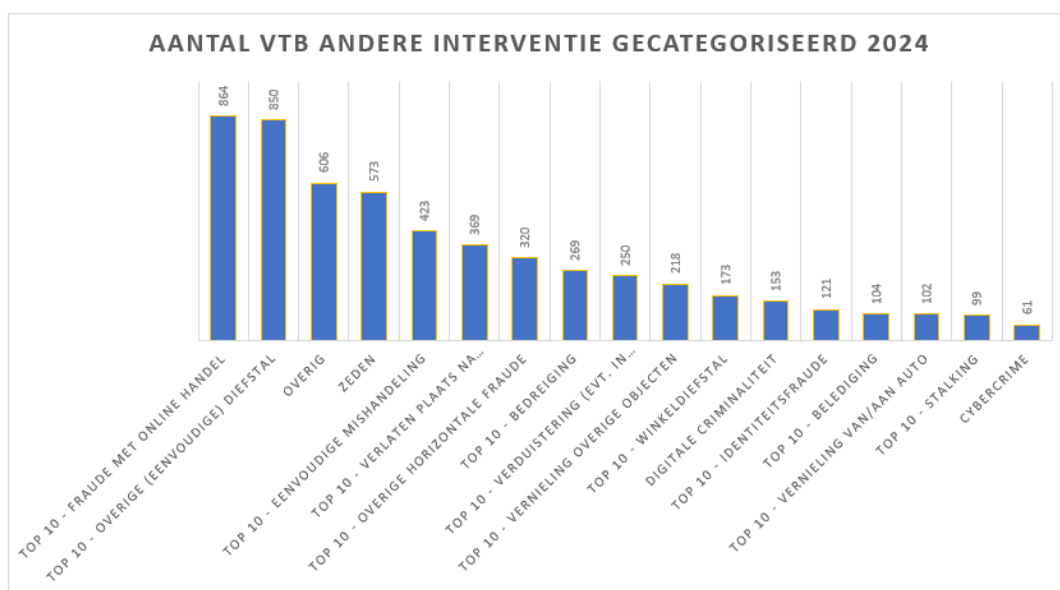
Bijlage

Verdieping Alternatieve interventies 2024

Deze bijlage geeft een nadere verdieping op alternatieve interventies over met name het jaar 2024. Derhalve is deze als bijlage toegevoegd om meer inzicht te geven.

Verdieping op maatschappelijke klassen

De politie registreert de misdrijven op basis van 'maatschappelijke klassen' in het bronsysteem (BVH). Een maatschappelijke klasse kan meerdere strafbare feiten volgens het wetboek van strafrecht bevatten, maar geeft meestal een duidelijk beeld van het soort feit. In figuur 11 zijn de resultaten over het totaal van 2024 weergegeven, waarbij de top 10 van maatschappelijke klassen weergegeven zijn en een aantal maatschappelijke klassen, welke passend, samengevoegd zijn.

Figuur 11: gegevens
BOSZ 2024

Voor meer beeld bij de gekozen richting en passend bij beleidskaders staan hier een aantal voorbeelden opgesomd:

- *Fraude met onlinehandel*

In fraude met onlinehandel wordt, conform het operationeel handvat, eerst een stopgesprek inzet. Dit maakt een zaak (beter) bewijsbaar en het geeft een stok achter de deur ter voorkoming van recidive. In vergelijking met andere digitale criminaliteit ligt de schade vaak lager en zijn er eenvoudige alternatieven of preventiemaatregelen mogelijk om slachtofferschap te voorkomen.

- *Zeden*

De kansrijkheid en/of het doel van een slachtoffer bij zeden vraagt in enkele gevallen om andere interventies. Hier kan men denken aan een mededelingsgesprek waarin een betrokkene gewezen wordt op hetgeen een slachtoffer heeft ervaren of de politie helpt (i.s.m. wijkagent, stichting herstelbemiddeling of anderszins) met het opstarten van hulpverlening. De politie hanteert een landelijk sturingsmodel. In de meeste gevallen is het OM betrokken bij de beslissing.

- *Verlaten plaats ongeval*

De opzet van verlaten plaats ongeval is vaak lastig te bewijzen en het slachtoffer heeft vaak als doel om de schade geregeld te krijgen. Het verhalen van schade ligt (meestal) bij de verzekering. De politie kan i.v.m. onduidelijkheid over de opzet kiezen voor een niet kansrijk onderzoek maar kiest vaak voor bemiddeling ten behoeve van het slachtoffer.

- *Stalking*

Bij (het vermoeden van) stalking gaat een protocol lopen. Onder andere zit hier een risico

rapportage in welke een inzet adviseert. Bij een laag risico wordt vaak eerst een stopgesprek geadviseerd. Dit zorgt in veel gevallen voor het stoppen van de stalking en anders sterkt de risico rapportage het strafrechtelijk onderzoek. Binnen de politie zijn specialisten 'zorg en veiligheid' betrokken bij dit proces.

- Overige eenvoudige diefstal

Bij overige eenvoudige diefstal moet men denken aan zaken met (vaak) een relatief laag schadebedrag of lage impact op de maatschappij. Deze registraties komen vaak in aanmerking om vanwege capaciteit vroegtijdig te beëindigen. In veel gevallen kiest de politie echter voor alternatieve interventies zoals:

- Bij tanken zonder te betalen verwijst de politie naar organisaties welke zich bezighouden met directe aansprakelijkheid
- Bij een eenvoudige diefstal waarbij goederen onbeheerd achter worden gelaten (zoals bijvoorbeeld een garderobe), kiest de politie niet voor strafrechtelijk onderzoek maar wanneer de verdachte bekend is, gaat de politie aan de deur, haalt de goederen terug en geeft een waarschuwing aan de verdachte.

Betere registratie door uitsplitsing andere niet strafrechtelijke interventies

In figuur 3 zijn de resultaten van vroegtijdig beëindigen over het jaar 2022, 2023 en 2024 weergegeven. Ook in deze staafdiagram wordt het onderscheidt gemaakt tussen de genoemde drie redenen voor vroegtijdig beëindigen. In het eerst gemeten rapport, alsook in dit rapport, wordt benoemd dat het operationeel handvat een focus heeft op de meest effectieve inzet passend bij waar het betreffende opsporingsonderzoek om vraagt. Een verdieping op niet strafrechtelijke interventies is daarom ook zeer wenselijk. In april 2024 is dit in de systemen beter te registreren en in de resultaten terug te zien.

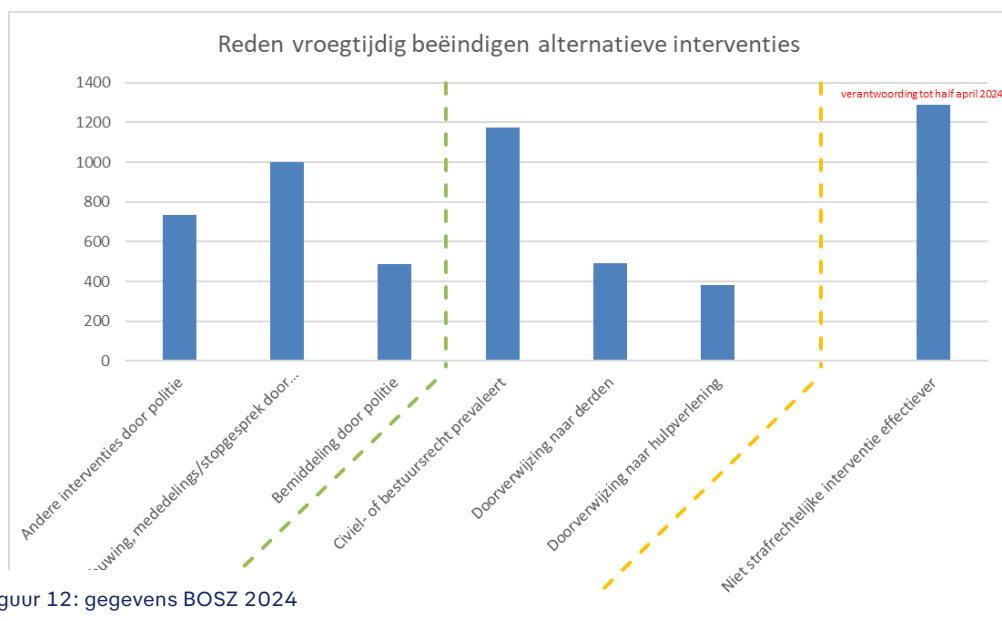
De registratie van *niet strafrechtelijke interventies* is opgesplitst in 6 redenen.

Hiervan zijn er drie redenen waar de politie zelf een interventie/inzet pleegt:

- Bemiddeling door politie
- Waarschuwing, mededelings/stopgesprek door politie
- Andere interventies door politie

En drie redenen waarin de politie doorverwijst:

- Civiel- of bestuursrecht prevaleert
- Doorverwijzing naar hulpverlening
- Doorverwijzing naar derden (zoals bijvoorbeeld banken en verzekeraars)

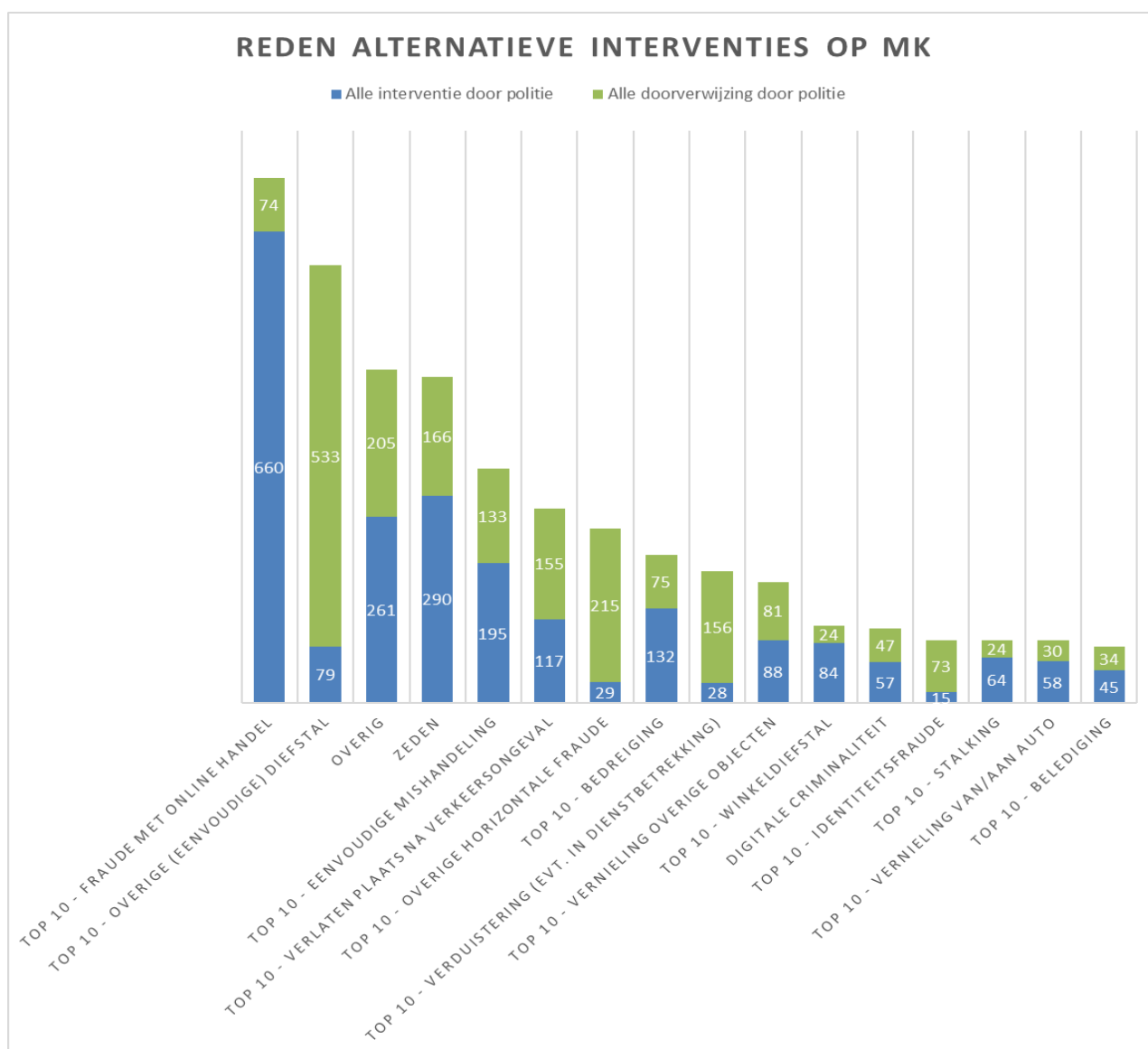

Figuur 12: gegevens BOSZ 2024

In figuur 12 zijn de resultaten van 2024 weergegeven. In deze staafdiagram laat de laatste staaf een verantwoording over de situatie voor de verandering in registratie zien.

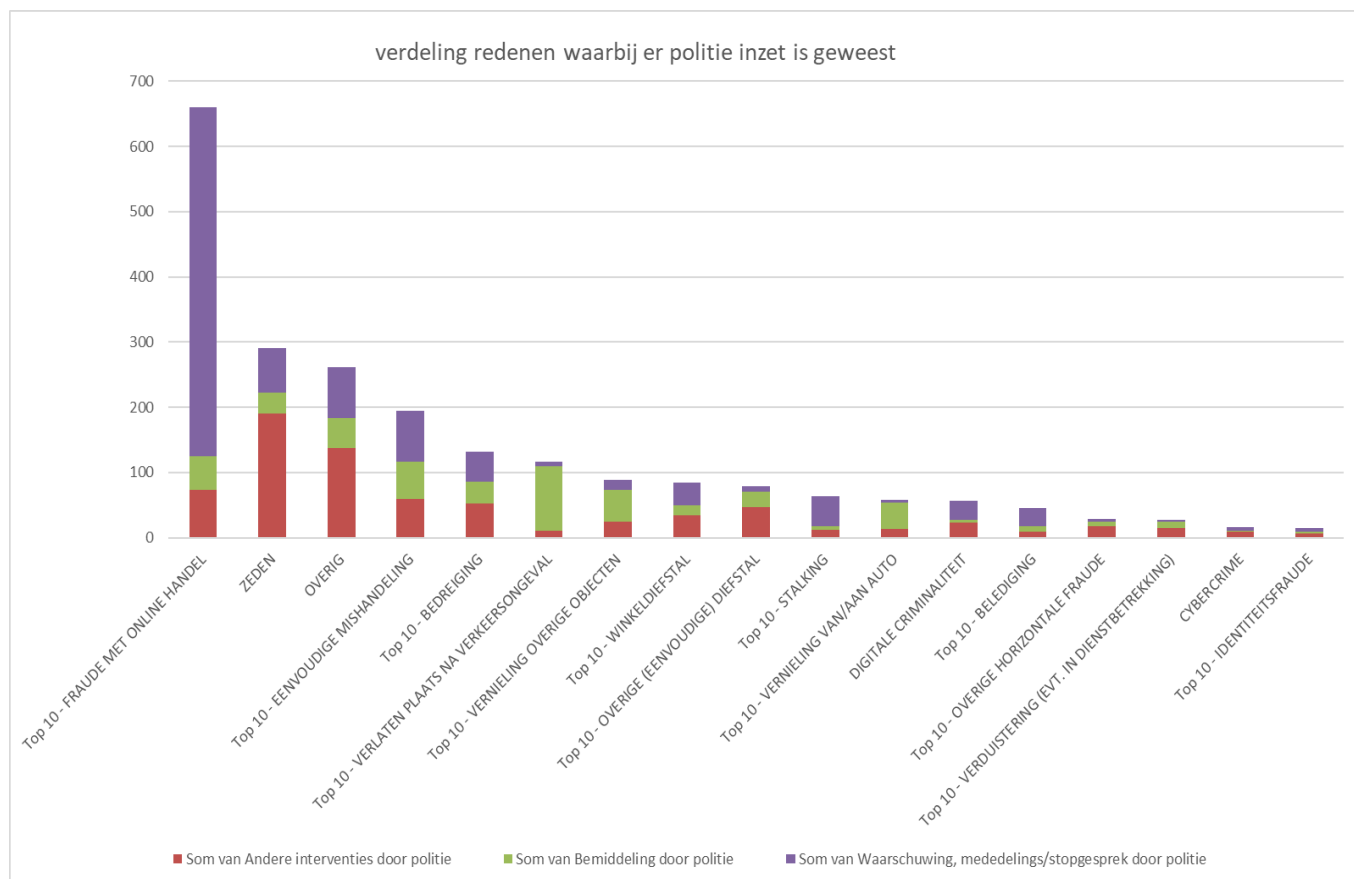
Deze onderverdeling geeft enerzijds een betere registratie en daarmee een betere verantwoording over de inzet van politie, maar, nog belangrijker, de politie kan op deze manier een slachtoffer beter (automatisch) informeren over de gepleegde inzet of het genomen besluit bij een onderzoek.

In figuur 13 zijn interventies door politie en de doorverwijzing door politie op specifieke maatschappelijke klassen weergegeven. Hierin is, zoals ook in de voorbeelden aangegeven, te zien dat er binnen fraude met onlinehandel, de politie vaak zelf een interventie doet en bij overige eenvoudige diefstal doorverwezen wordt. Op diverse fraudes (op horizontale fraude, identiteitsfraude en verduistering na) zie je dat de politie in de meeste gevallen wel een interventie pleegt. Mishandeling en bedreigingen vallen hierin zeker op.

Figuur 13: gegevens BOSZ
2024

De laatste staafdiagram, figuur 14, maakt een verdieping op de vroegtijdig beëindigde onderzoeken waarbinnen de politie een inzet heeft gepleegd en welke inzet dit is geweest. Hierin valt fraude met onlinehandel wederom op met de stopgesprekken als ook de feiten van zeden op andere interventies. De inzet op bedreiging en mishandeling is ook hoog, maar hierin zijn de redenen divers. Daarentegen zie je bij verlaten plaats ongeval met name de dat bemiddeling hoog is, evenals bij vernielingen. Hierin zit vaak het bemiddelen bij de schadevergoeding als belangrijkste inzet.

Figuur 14: gegevens BOSZ 2024